

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/292/2021
Identifikačné číslo spisu: 8115207674
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8115207674.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: P. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, P. zast. Dentons Europe CS LLP, AK so sídlom One Fleet Place 1, EC4P 4GD Londýn, Veľká Británia, konajúcou prostredníctvom Dentons Europe CS LLP, organizačnej zložky, so sídlom Bottova 7939/2A, Bratislava, IČO: 36 861 391 proti žalovanému: Mesto Prešov, so sídlom Hlavná 73, Prešov zast. JUDr. Alojzom Naništom, advokátom so sídlom Sládkovičova 8, Prešov, o náhradu za užívanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 15C/130/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 29. apríla 2021, č.k. 18Co/82/2019-742, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 29. apríla 2021, č.k. 18Co/82/2019-742 Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) zmenil rozsudok Okresného súdu Prešov (ďalej ako „súd prvej inštancie“) č.k. 15C/130/2015-547 zo dňa 21.marca 2019 vo výroku I. tak, že žalobu zamietol, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v II. výroku a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie I. výrokom rozsudku zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 8.237,68 Eur spolu s príslušenstvom, II. výrokom žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a III. výrokom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 81,70 %.

2. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca je zapísaný ako vlastník parcely KN E XXX/X - orná pôda, kat. úz. F. na LV č. XXXX. Nehnuteľnosť nadobudol na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 19.12.2006, v ktorej bolo uvedené, že pozná stav predávanej nehnuteľnosti, nemá k nemu žiadne výhrady a kupuje ju v stave, v akom sa nachádza. Rozhodnutím Okresného úradu Prešov, katastrálny odbor č. C E. XX/XXXX/Pe z 30.12.2013 došlo k rozdeleniu pôvodnej parcely KN E č. XXX/X - orná pôda vo výlučnom vlastníctve žalobcu na novovytvorené parcely KN E č. XXX/X - orná pôda a KN E

č. XXX/XXX - orná pôda, na ktorých sa nachádza inžinierska stavba - pozemná komunikácia vo vlastníctve žalovaného.

3. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, ale zo zistených skutočností neprijal správny právny záver. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že pozemok vo vlastníctve žalobcu je zaťažený vecným bremenom v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 19.12.2006, uplatnil si nárok za obdobie od 2012 až 2014, pričom v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. vzniklo vecné bremeno k takýmto pozemkom účinnosťou tohto zákona, t.j. k 01. júlu 2009.

4. Odvolací súd k otázke či sa jedná o jednorazovú alebo opakujúcu náhradu, poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 539/2020-21 zo dňa 28.10.2020, z ktorého vyplýva, že: „Okrem iného sa poukazuje aj na judikatúru Najvyššieho súdu, v zmysle ktorej finančná náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová; nemá charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. K obmedzeniu vlastníka takého pozemku došlo jednorázovo a sledovalo cieľ predísť možnosti, že vzťah vlastníka pozemku a vlastníka stavby zostane neupravený (v tom zmysle, že vlastník stavby nebude mať titul na užívanie pozemku). Najvyšší súd danú problematiku uzavrel, že bez ohľadu na to, či vlastník pozemku, ktorému vzniklo právo na jednorazovú náhradu za vecné bremeno vzniknuté ex lege, túto náhradu uplatnil alebo neuplatnil, resp. či mu náhrada bola alebo nebola vyplatená, súčasnému vlastníkovi tohto pozemku nepatrí právo na nejakú ďalšiu náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Podstatu predmetného názoru považoval za ústavne udržateľný aj Ústavný súd v rozhodnutí IV.ÚS 227/2012. Právo na náhradu za vecné bremeno sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej dobe a tento nárok je len jeden a má ho ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. k 01. júlu 2009. Ústavný súd uzavrel, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery Najvyššieho súdu z pohľadu námietky sťažovateľa o nesprávnej a arbitrárnej aplikácii použitej právnej úpravy zasahujúcej do jeho majetkových práv, pričom z tohto dôvodu Ústavný súd ústavnú sťažnosť voči namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. Ústavy SR napadnutým uznesením Najvyššieho súdu SR odmietol.

5. K obrane žalobcu, že zák. č. 66/2009 Z.z. sa nevzťahuje na vzťah medzi stranami sporu, nakoľko ide o stavbu slúžiacu podnikateľskému účelu, dospel odvolací súd k záveru, že táto skutočnosť nebola preukázaná. Z odkazu uvedenému v zák. č. 66/2009 Z.z. vyplýva, že tento zákon pri definícii podnikateľského účelu užívania stavby odkazuje na § 2 Obchodného zákonníka, pričom žalovaný nespĺňa charakteristiku podnikateľa podľa Obchodného zákonníka.

6. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7. Dovolateľ poukázal na to, že odvolací súd vyslovil nesprávny právny záver, že stavba cesty bola povolená v súlade s právnymi predpismi, a preto sa na predmetný prípad aplikuje § 4 ods. 1 zák. 66/2009 Z.z. Vtedajší vlastník p. M., nedal súhlas stavebníkovi na stavbu cesty, stavebník nemal žiadne právo k pôvodnému pozemku, ktoré by ho oprávňovalo postaviť na ňom cestu, hoci p. M. bol ex lege účastníkom stavebného konania, príslušný správny orgán s ním nekonal a stavebné povolenie mu nebolo doručené. Stavba nebola povolená v súlade s právnymi predpismi, pričom nebola povolená vôbec, keďže stavebné povolenie nenadobudlo právoplatnosť z dôvodu nedoručenia účastníkovi stavebného konania (p. M. ani žalobcovi).

8. Odvolací súd vyslovil nesprávny právny záver, že náhrada za zákonné vecné bremeno podľa zák. 66/2009 Z.z. je 1-rázová a právo na ňu vzniklo dňom nadobudnutia účinnosti zákona. Dovolateľ mal za to, že náhrada za zákonné vecné bremeno je opakovaná a právo na ňu vzniká samostatne za každý deň

trvania zákonného vecného bremena.

9. Prvou právnou otázkou, z ktorej dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania je otázka „či ak súčasne platí, že na stavbu bolo dňa 14.03.1983 vydané stavebné povolenie, vlastník pozemku, na ktorom je postavená stavba, nedal súhlas stavebníkovi na postavenie stavby na tomto pozemku a príslušný správny orgán v stavebnom konaní nekonal s vlastníkom pozemku, na ktorom je postavená stavba, možno takúto stavbu považovať podľa § 4 ods. 1 zák. 66/2009 Z.z. za stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov?“, teda „či cesta je stavbou, na ktorú sa vzťahuje § 4 ods. 1 zák. 66/2009 Z.z.“ Druhou právnou otázkou, z ktorej dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania je otázka „či má náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku zákonným vecným bremenom povahu 1-rázovej náhrady, na ktorú vzniklo právo dňom účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z. alebo má povahu opakujúceho sa plnenia, na ktoré vzniká právo postupne až do definitívneho vyriešenia vzťahu k pozemku zaťaženého týmto vecným bremenom?“ Dovolací súd ešte nevyriešil prvú otázku vo svojej rozhodovacej praxi a o druhej otázke existuje ustálená prax dovolacieho súdu (sp. zn. 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019) so záverom, že náhrada za zákonné vecné bremeno je 1-rázová a právo na ňu vzniklo dňom účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z. a hoci je napadnutý rozsudok v súlade s touto praxou, avšak dovolateľ mal zato, že doterajšia ustálená prax dovolacieho súdu je nesprávna a mala by sa zmeniť.

10. Dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. aby zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

11. Žalovaný vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol a žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovaný vo vzťahu k námietkam dovolateľa, že cesta nebola povolená v súlade so Stavebným zákonom poukázal na to, že dovolací súd nepreskúma správnosť a úplnosť skutkových zistení. V súvislosti s druhou dovolacou otázkou žalovaný poukázal na to, že táto právna otázka už bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutiach NS SR 2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

13. V danom prípade dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. Prvou právnou otázkou, z ktorej dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania je otázka „či ak súčasne platí, že na stavbu bolo vydané stavebné povolenie, vlastník pozemku, na ktorom je postavená stavba, nedal súhlas stavebníkovi na postavenie stavby na tomto pozemku a príslušný správny orgán v stavebnom konaní nekonal s vlastníkom pozemku, na ktorom je postavená stavba, možno takúto stavbu považovať podľa § 4 ods. 1 zák. 66/2009 Z.z. za stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov“ a druhou právnou otázkou, z ktorej dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania je otázka „či má náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku zákonným vecným bremenom povahu 1-rázovej náhrady, na ktorú vzniklo právo dňom účinnosti zák. č. 66/2009 Z.z. alebo má povahu opakujúceho sa plnenia, na ktoré vzniká právo postupne až do definitívneho vyriešenia vzťahu k pozemku zaťaženého týmto vecným bremenom?“

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnou, teda nie o skutkovú otázku. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa

rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a zároveň dovolací súd ešte neriešil.

16. K prvej právnej otázke dovolací súd poukazuje na odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré tvorí s napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu organickú /kompletizujúcu/ jednotu (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08). Z predmetného rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že z rozhodnutia Mestského národného výboru v Prešove zo dňa 24.08.1982 č: Vyst. 771/82-Kc vyplýva, že Okresná správa ciest Prešov podala dňa 08.02.1982 návrh na vydanie územného rozhodnutia o umiestnení stavby C. Prešov - vysieľáč, privádzač na D1 Prešov - Ličartovce. Vzhľadom na výsledky konania Odbor výstavby a územného plánovania MNV vydal územné rozhodnutie o umiestnení stavby. Dňa 14.03.1983 bolo pre inžiniersku stavbu vydané stavebné povolenie. Dňa 12.02.1992 bolo Obvodným úradom v Prešov č. D.-PD-XXXX/XXXX vydané kolaudačné rozhodnutie, ktorým Obvodný úrad Prešov povolil užívanie stavby C./XXXXX Prešov - vysieľáč, privádzač na D-1. Súd prvej inštancie ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že je nevyhnutné rozlišovať medzi stavbou neoprávnenou a stavbou nepovolenou, keď podstata neoprávnenej stavby spočíva v tom, že niekto stavia na cudzom pozemku, bez toho aby mu svedčil právny titul umožňujúci na cudzom pozemku stavbu zriadiť a podstata nepovolennej stavby spočíva v absencii stavebného povolenia. Súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že k stavbe vzniklo právo vecného bremena v prospech žalovaného podľa zák. č. 66/2009 Z.z., a teda že išlo o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov.

17. Pokiaľ dovolateľ považoval závery súdov nižších inštancií o tom, že stavbu možno považovať za povolenú, dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že v danom prípade posúdenia stavby ide o posudzovanie otázok skutkových, vyplývajúcich z vykonaného dokazovania. Záver súdov, že stavbu možno považovať za povolenú, vychádzal z konkrétnych skutkových okolností (rozhodnutie o umiestnení stavby, stavebné povolenie, kolaudačné povolenie). Dovolací súd preto považuje otázku vznesenú dovolateľom za otázku skutkovú a nie právnu, keďže súd pri jej riešení vychádzal z vykonaných dôkazov a následne po vyriešení tejto skutkovej otázky dospel k právnemu názoru o aplikovateľnosti zák. č. 66/2009 Z.z. Záver súdov o povolení stavby teda nebol výsledkom aplikácie, či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Žalobcom nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej normy. Dovolateľ teda namietal skutkové závery, ktoré nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. A navyše, otázkou od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu bola otázka či možno hovoriť o jednorazovej náhrade alebo opakovanej náhrade v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z.

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

19. Dovolací súd dodáva, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že stavba (pozemná komunikácia), ktorá leží na pozemku vo vlastníctve dovolateľa je stavbou povolenou, keďže bola realizovaná na základe platného rozhodnutia o umiestnení stavby, ako aj stavebného povolenia, t.j. na základe predpisov účinných ku dňu vydania týchto rozhodnutí, nakoľko posúdenie skutočností, či bola stavba povolená je potrebné skúmať na základe predpisov platných v okamihu vzniku stavby. V tejto súvislosti dovolací súd zároveň poukazuje aj na § 54 zák. č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon) účinné ku dňu vydania stavebného povolenia, podľa ktorého, stavby, ich zmeny a udržiavacie práce na nich sa môžu uskutočňovať iba podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia stavebnému úradu. Dovolací súd zároveň konštatuje, že pre posúdenie vzniku zákonného vecného bremena nie je právne významné či je stavba oprávnená, resp. neoprávnená, teda či dal vtedajší vlastník pozemku súhlas na výstavbu cestnej komunikácie. V predmetnej veci je podstatné, že na stavbu bolo vydané stavebné povolenie, stavba pozemnej komunikácie bola povolená, a preto sa na pozemok pod touto stavbou vzťahuje režim § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. Žalovaný teda od účinnosti tohto zákona, t.j. od 01.07.2009 neužíva pozemok žalobcu pod komunikáciou bez právneho dôvodu, keďže k uvedenému pozemku zo zákona vzniklo vecné bremeno.

20. Druhou právnou otázkou dovolateľ namietal proti právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom, ktorý uzavrel, že náhrada za vecné bremeno má jednorazový charakter, nárok na náhradu tak vznikol ku dňu 01.07.2009 a týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia lehota, ktorá sa skončila vlastníčkovi pozemku dňa 01.07.2012.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uzneseniach sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26. augusta 2019 a sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30. novembra 2020 riešil otázku, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zák. č. 66/2019 Z. z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady. Z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26. augusta 2019 vyplýva:

„36. Obdobnú „dovolaciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24. marca 2015 sp. zn. 7Cdo/26/2014 ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z.z.“).

37. Výslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný a j n a priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia.

40. Uvedené ustanovenia (§ 4 ods. 1 a 2 zák. č. 66/2009 Z.z.) označili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami, ktoré sú v ich vlastníctve, ako vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazuje na § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Ide však o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druho-vo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom.

41. Tak ako zákon č. 182/1993 Z.z., ani zák. č. 66/2009 Z.z. expressis verbis neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 474/2013 konštatoval, že aj keď zákon č. 182/1993 Z.z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd už skôr uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/89/2008).

42. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je primeraná

náhrada namieste. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporcionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4MCdo/2/2014).

43. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov.

44. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.

45. Podstatou predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012), na tom nič nezmenili.

46. Ani nález ústavného súdu sp. zn. Pl. ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. Ako vyplýva z uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 323/2017 „nemožno stotožňovať právnu úpravu zák. č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“), ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravujú rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993“.

47. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku.“

22. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ v dovolaní nenastolil otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže odvolací súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Pri práve na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena ide o jednorazovú odplatu, a keďže v danom prípade vecné bremeno v prospech žalovaného na pozemku, ktorý je vo vlastníctve žalobcu, vzniklo zo zákona, a to ku dňu jeho účinnosti, t.j. k 01.07.2009 a vlastník pozemku bol oprávnený si v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní uplatniť nárok na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena v lehote 3 rokov od jeho vzniku. Dovolací súd považoval daný právny názor za súladný so zákonom.

23. S poukazom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné, preto ho podľa § 447 písm. c) (v časti druhej dovolateľom položenej otázky)

a f) (v časti prvej dovolateľom položenej otázky) CSP odmietol.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.